

POLICY BRIEF

Ilmastopolitiikan päästöskenaariot ja metsien rooli – Suomen ja EU:n vaikutusarvioiden erot ja seuraukset Suomen metsien hyödyntämiseen

EU:n komissio antoi kesällä asetusehdotuksen maankäytön, maankäytön muutoksen ja metsätaloussektorin (LULUCF) sisällyttämisestä EU:n 2030 energia- ja ilmastopakettiin.

ASETUSLUONNOKSEN LÄHTÖKOHDAT SUOMELLE

- o EU on tehnyt jokaiselle maalle arvion, **miten asetusehdotus vaikuttaa** kunkin maan kasvihuonekaasutaseeseen.
- o EU:n esittämä vaikutusarvio **eroaa merkittävästi Suomen omista** laskelmista.
- o **EU:n laskelma ei ole kaikilta osin läpinäkyvä**, ja sitä on tämän vuoksi vaikea avata laskelman perusteiden tarkasteluun.
- o Asetusta käsitellään parhaillaan EU:n neuvoston työryhmässä ja Euroopan parlamentissa. Asetus tulee hyväksymisen jälkeen **ohjaamaan kansallisia toimenpiteitä**, myös Suomessa.
- o Jäsenvaltioiden tulee toimittaa metsien uusi vertailutaso EU:n komissiolle vuoden 2018 loppuun

mennessä. Vertailutason lopullinen määrittäminen on asetusehdotuksessa jätetty kuitenkin komission päätösvaltaan. **Komissiolla on siis tämän asetusehdotuksen mukaan päätösvalta, mikäli näkemykset eroavat.**

- o Asetusehdotuksen **taustalaskelma toteutuessaan on haasteellinen** Suomen metsien käytölle ja voi siten vaikeuttaa Suomen biotalousstrategian toteuttamista ja metsiin pohjaavan elinkeinotoiminnan kehittymistä.

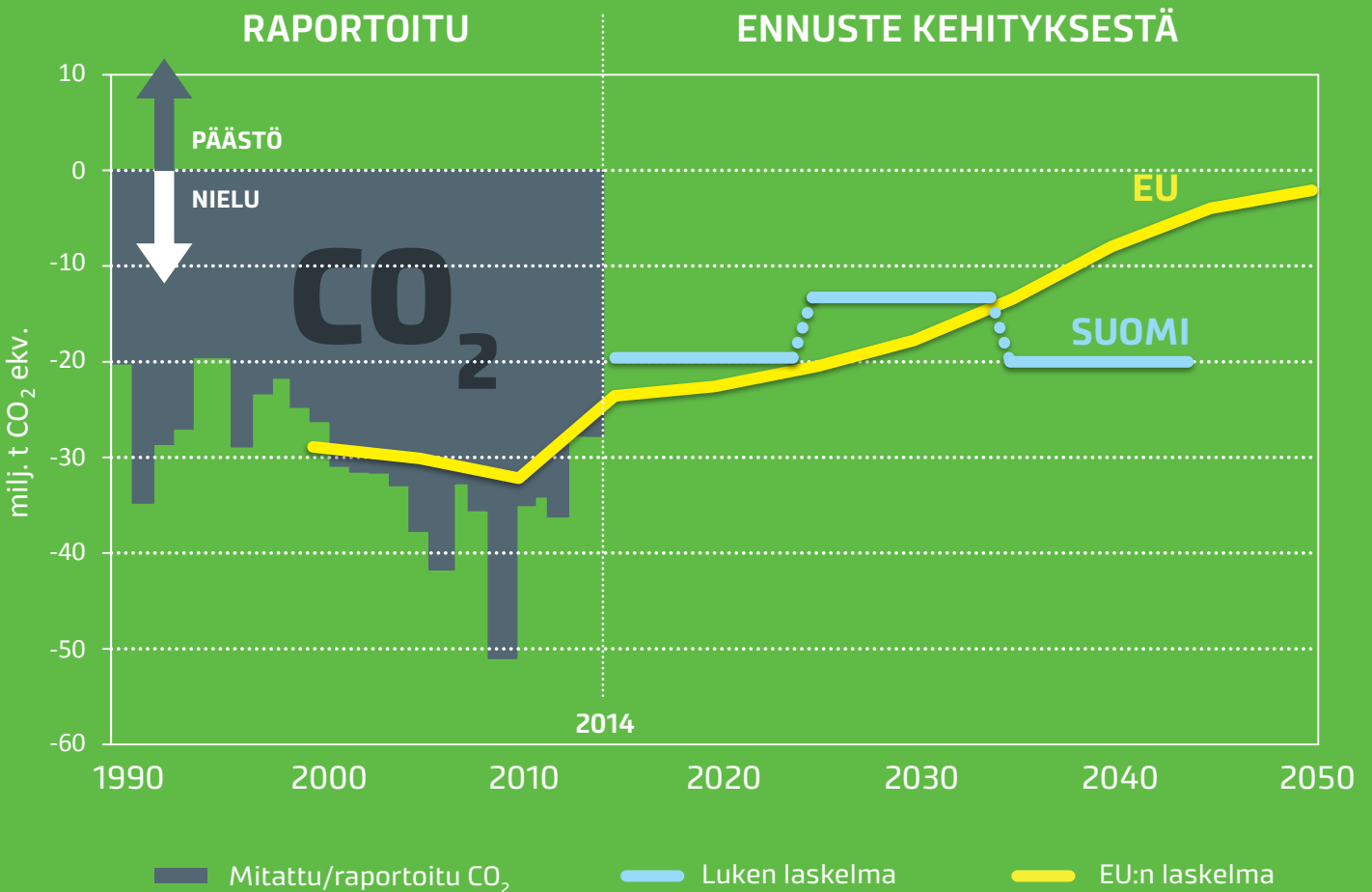
Ilmastopöimusten toteuttaminen kansallisesti on äärimmäisen tärkeää.

Kansallisten velvoitteiden on pohjaututtava läpinäkyvään ja yhteisesti hyväksyttyyn laskentaan.

Metsien vertailutason tulee pohjautua tieteellisesti todennettuun ja raportoituun tutkimus- ja seurantatietoon metsien kasvusta ja kehityksestä.

MAANKÄYTTÖÄ KOSKEVAN ASETUSEHDOTUKSEN TAUSTA-ARVIOSSA SUOMEN METSÄT OVAT PITKÄLLÄ AIKAJÄNTEELLÄ TUNTUVASTI HEIKOMPI HIILIDIOKSIDIA SITOVA NIELU KUIN SUOMI ON ARVIOINUT

Suomen oma arvio perustuu Luonnonvarakeskuksen (Luke) tekemään laskelmaan.

MISTÄ NÄKEMYSEROT JOHTUVAT?

EU:n komission ja Suomen arviot poikkeavat toisistaan **kolmessa pääkohdassa**.

Ensimmäinen ero arvioissa perustuu puuston kasvunusteeseen, jolla on myös merkittävin vaikutus lopputulokseen.

Komissio arvioi puuston vuotuisen kasvun **vähenevän Suomessa 97 miljoonasta kuutiometristä 88 miljoonaa kuutiometriin** lisääntyneiden hakkuiden myötä.

Luken laskelmissa arvioidaan, että Suomen metsäpoliittisten tavoitteiden mukaisilla hakkuilla **vuotuinen kasvu tulee olemaan 104 miljoonaa kuutiometriä**. Luken laskelma perustuu empiirisesti todennettuihin kasvumalleihin käyttäviin MELA-laskelmiin.

Komissio arvioi puuntuotannon metsämaan vuotuisen keskikasvun olevan 4,8 m³/ha ja Luke arvioi sen olevan 5,1 m³/ha. Luken arvio perustuu mitattuun tietoon (Valtakunnan metsien 11. inventointi). Komissio arvioi kasvun pysyvän samana vuoteen 2030, jonka jälkeen se arvioi sen laskevan. Luke ennakoii kasvun lisääntyvän kehittyvän metsätalouden, metsänhoidon ja muuttuvien ympäristöolosuhteiden vuoksi.

Tarkastelujakson lopussa vuonna 2050 EU:n komission arvio Suomen puuston vuotuisesta kokonaiskasvusta on siten 16 miljoonaa kuutiometriä pienempi kuin Luken arvio. Tämä ero on merkittävä ja tarkoittaa yli 20 miljoonaa tonnia CO₂-ekv. pienempää hiilinielua.

Toinen ero syntyy eroavaisuuksista maankäytön luokituksessa. Luken laatimassa Suomen päästöskenaariossa käytetään Suomen kasvihuonekaasujen inventaarion maankäyttöluokitusta. Komission luokitus perustuu maanpeitteisyyteen, joka suomalaisessa luokituksessa on lisämääre varsinaiselle maankäytölle.

Sekä Suomi että komissio luokittelevat luokkaan ”muu maa” hyvin huonokasvuiset ja kasvipeitteettömät kivennäismaat (esim. puuttomat/vähäpuustoiset joutomaat, avokalliot, hietikot ja tunturit). EU-laskelmassa nämä alueet katsotaan osin kelvolliseksi metsänkasvatukselle. **Komissio siis katsoo, että Suomessa on enemmän metsänkasvatukseen soveltuvaa maapinta-alaa** kuin mitä Suomi Luken tuottaman tiedon pohjalta arvioi.

Kolmas ero johtuu metsitys- ja metsäkatoennusteista. Sekä Suomen että EU:n komission laskelmissa vuotuisen metsitysala ennustejakson alussa on sama, mutta komission laskelmissa metsitysala kolminkertaistuu laskentakauden loppuun mennessä. Tästä syystä **komission arvio metsityksen nielusta on noin miljoona tonnia CO₂-ekv. suurempi** kuin Suomen oma arvio.

Luken tutkimus- ja asiantuntija-arvion perusteella komission esittämä kolminkertainen metsitysala ja siihen perustuva metsityksen nielutason suuruus ei ole mahdollinen.

EU:n komissio arvioi Suomen vuotuisen, maataloudesta ja yhdyskuntarakentamisesta johtuvan metsämaan vähenemisen eli **metsäkadon olevan alle 3 000 hehtaaria** laskentajakson alussa. **Luken vastaava arvio on 11 000 hehtaaria vuodessa.**

Luken (Haakana ym. 2015) arviossa pääosa Suomessa tapahtuvasta rakentamisesta keskittyy kasvukeskusten ympärillä olevalle metsämaalle. Komission arviossa puolet rakentamisesta ja maatalouden laajenemisesta tapahtuu muualla kuin metsämaalla (maankäyttöluokassa ”muu maa” eikä ”metsämaa”). Tämän vuoksi Suomen arvio metsäkadosta johtuvista päästöistä on kolminkertainen verrattuna komission

arvioon (11 000 ha vuodessa vrt. alle 3 000 ha vuodessa). Tästä aiheutuu merkittävä eroavaisuus arvioissa.

Komissio arvioi omissa laskelmissaan Suomen vuotuisen metsäkadon lähestyvän nollaa vuoteen 2050 mennessä, eli yhdyskuntarakentaminen kuten teiden, kaupunkien ja peltojen määrä ei enää lisäänty Suomessa laskentakauden loppupuolella. Suomen oma arvio olettaa nykytasoa alhaisempaa, vakiintuvaa metsäkatoa ja samalla vakaana jatkuvaa rakentamista.

METSIEN VERTAILUTASON TULEE POHJAUTUA TIETEELLISESTI TODENNETTUUN JA RAPORTOITUUN TUTKIMUS- JA SEURANTA-TIETOON METSIEN KASVUSTA JA KEHITYKSESTÄ

Käsityksemme mukaan EU:n komission näkemys metsäkadon pienenemisestä ja metsityksen kolminkertaistumisesta on Suomen osalta epärealistinen. Tämä aiheuttaa selkeän kompensatiotarpeen Suomelle.

Komission asetusehdotuksessa asetettava laskennallinen velvoite kullekin jäsenmaalle johtaisi siihen, että Suomen kaltaiselle maalle luonnontieteellisestä nielusta syntyisi tarkastelujaksolla laskennallinen taakka. Asetus ja sen toimeenpano edellyttävät oikeellista, todennettua ja parhaaseen luonnontieteelliseen tutkimustietoon perustuvaa tietopohjaa ja vertailutason määrittämistä.

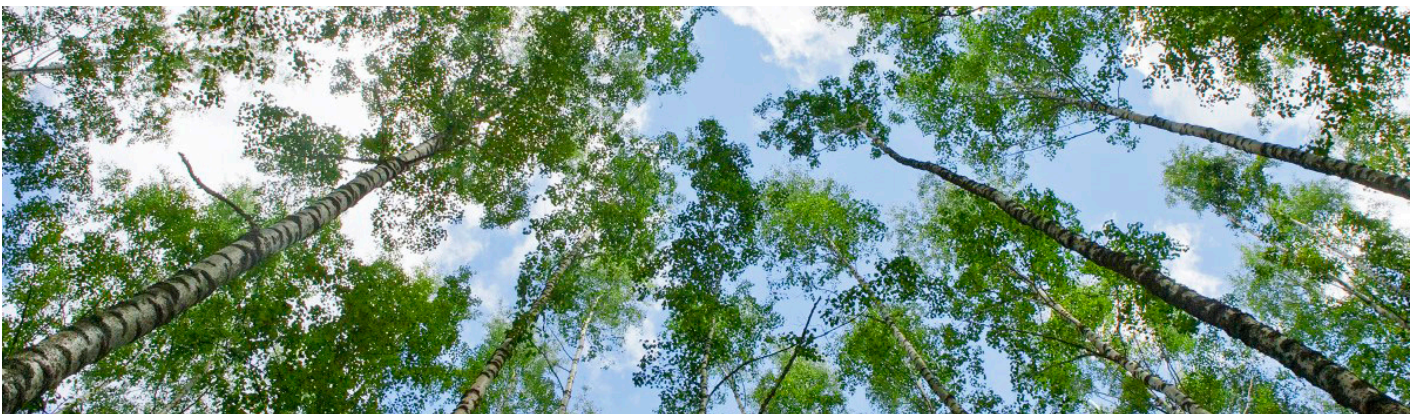
VIITTEET JA LISÄTIEDOT:

Luken metsäskenaariot. Lehtonen, A., Salminen, O., Kallio, M., Tuomainen, T. ja Sievänen, R. 2016. Skenaariolaskelmiin perustuva puuston ja metsien kasvihuonekaasutaseen kehitys vuoteen 2045: https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/536237/luke-luobio_36_2016.pdf?sequence=1

Luken maankäyttöskenaariot. Haakana, M., Ollila, P., Regina, K., Riihimäki, H. ja Tuomainen, T. 2015. Menetelmä maankäytön kehityksen ennustamiseen 51/2015. https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/520307/luke-luobio_51_2015.pdf?sequence=1

EU Reference Scenario 2016 final-web.pdf

MELA on Lukessa Suomen oloihin kehitetty ja Suomessa laajasti hyödynnetty metsätalouden analyysi- ja suunnitteluohjelmisto. <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/metsa/metsavarat-ja-metsasuunnittelu/hakkuumahdollisuusarviot/>

Pohjoinen vihreä biotalous

Kirjoittajat

TANELI KOLSTRÖM, johtaja, metsätalous, Luke

TARJA TUOMAINEN, tutkija, Luke

JOHANNA BUCHERT, tutkimusylijohtaja, Luke

SÄHKÖPOSTI: etunimi.sukunimi@luke.fi

INTERNET: www.luke.fi/julkaisut/...

© Luonnonvarakeskus (luke.fi) 2016

ISSN 2343-4252

ISBN 978-952-326-309-3 (ONLINE)

ISBN 978-952-326-310-9 (PRINT)

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-309-3>